

הלכות אישות פרק ב

א. צווי חכמים שיתן אדם מנכסיו מעט לבתו, כדי שתנשא בו; וזה הוא הנקרא פרנסה. המשיא את בתו סתם, לא יפחת לה מכסות שפוסקין לאשת עני שבִּישְׂרָאֵל כמו שבארנו. במה דברים אמורים, בשהיה האב עני; אבל אם היה עשיר, הרי זה ראוי לתן לה כפי עשרו. פרש על הבעל שאין לה כלום, ושיכניסנה ערמה אין לה כלום; ולא יאמר הבעל, כשתבוא לביתי אכסנה, אלא מכסה, והיא בבית אביה.

ב. האב שמת והניח בת אומדין דעתו כמה היה בלבו לתן לה לפרנסתה, ונותנין לה; ומניין יודעין אמדין דעתו מרעיו ומידעיו, וממשאו ומתנו וכבודו. וכן אם השיא בת בחייו, אומדין בה. ואם לא יודע לבית דין אמדין דעתו, נותנין לה מנכסיו עשור לפרנסתה.

ג. הניח בנות רבות כל שתבוא להנשא, נותנין לה עשור הנכסים; ושלֹא־חריה, עשור מה ששירה ראשונה; ושלֹא־חריה, עשור מה ששירה שניה. ואם באו כלן להנשא כאחת ראשונה נוטלת עשור, והשניה עשור מה ששירה ראשונה, והשלישית עשור מה ששירה שניה, וכן אפלו הן עשר; וחוזרות וחולקות כל העשורים בשווה, ושאר הנכסים לאחים.

ד. עשור זה שהוא לפרנסה, אינו מתנאי כתבה; לפיכך אפלו לתקנת אחרונים, אינו נוטל אלא מן הקרקע. ויש לה לגבות עשור זה, משכירות הקרקע; ואם רצו האחין לתן לה מעות כנגד עשור הקרקע, נותנין.

ה. הבת בעשור זה, כבעל חוב שלאחין היא; לפיכך נוטלת אותו מן הבינונית, בלא שבועה. ואם מתו האחין, נוטלת אותו מבניהם מן הזבורית ובשבועה שהרי היא נפרעת, מנכסי יתומים, והבא לפרע מנכסי יתומים, לא יפרע אלא מן הזבורית ובשבועה כמו שיתבאר בהלכות הלואה. והאחים שמכרו או משכנו קרקע אביהם הבת טורפת מן הלקוחות פרנסתה, כדרך שטורפים כל בעלי חובות מן הלקוחות, כמו שיתבאר בהלכות הלואה.

ו. מי שהשיא בנות גדולות, ונשארו קטנות, ומת בלא בן אין נוטלין פרנסה לקטנות ואחר כך חולקות את הנכסים, אלא חולקות כלן בשווה. מי שמת והניח שתי בנות ובן, וקדמה ראשונה ונטלה עשור נכסים, ולא הספיקה השניה לגבות עד שמת הבן, ונפלו כל הנכסים לשתייהן אין השניה נוטלת עשור, אלא חולקות בשווה; וזכת ראשונה, בעשור שלה. מי שצוה בשעת מיתתו, אל תפרנסו בנותי מנכסי שומעים לו, שאין זה מתנאי כתבה.

ז. מי שמת והניח אלמנה ובת, כבר בארנו שמזונות האלמנה קודמין למזונות הבת. וכן אם נשאת הבת אינה נוטלת עשור נכסים, מפני מזונות האלמנה; ואפלו מתה הבת אחר שנשאת, אין הבעל יורש פרנסה הראויה להנתן לה, שהרי הנכסים כלן, בחזקת האלמנה שתהא נזנת מהן.

ח. קטנה יתומה שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה, ונתנו לה מאה או חמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא מידם

פִּרְנָסָה הָרְאוּיָה לָהּ, אוּ בְּאִמְדֵּן דַּעַת הָאָב אוּ עֲשׂוֹר הַקִּרְקָעוֹת:
וְאִפְלוּ לֹא הָיוּ הָאֲחִין זָנִין אוֹתָהּ; וְאָף עַל פִּי שְׁלֹא מַחַת בְּשַׁעַת
נִשְׁוֹאִין, מִפְּנֵי שֶׁהִקְטִנָּה אֵינָה בַּת מַחָאָה.

ז. נִשְׂאֵת הַבַּת אַחֵר שְׁגָדְלָהּ, בֵּין נַעֲרָה בֵּין בּוֹגֶרֶת, וְלֹא תִבְעָה
פִּרְנָסָתָה אֲבָדָה פִּרְנָסָתָהּ; וְאִם מַחַת בַּעֲת נִשְׁוֹאִיָּהּ, הָרִי זֶה
מוֹצִיָּאָה אֶת הָרְאוּי לָהּ כָּל זְמַן שֶׁתִּרְצָה.

י. בְּגֵרָה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ, בֵּין שְׁבָגְרָה אַחֵר מוֹתוֹ בֵּין שֶׁהִנִּיחָהּ
בּוֹגֶרֶת אִם פָּסְקוּ הָאֲחִין מְזוֹנוּתֶיהָ שֶׁהָרִי אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ, וְשִׁתְקָה וְלֹא תִבְעָה פִּרְנָסָתָהּ אֲבָדָה פִּרְנָסָתָהּ; וְאִם
מַחַת, לֹא אֲבָדָה פִּרְנָסָתָהּ.

יא. לֹא פָּסְקוּ הָאֲחִין מְזוֹנוּתֶיהָ, וְזָנוּ אוֹתָהּ בְּבָגֵר אָף עַל פִּי שְׁלֹא
מַחַת, לֹא אֲבָדָה פִּרְנָסָתָהּ כָּל זְמַן שֶׁהָן זָנִין אוֹתָהּ: שֵׁישׁ לָהּ
לְטַעֵן, מִפְּנֵי שֶׁהָן זָנִין אוֹתָהּ, אָף עַל פִּי שֶׁאֵינָן חִיבִין, וְהִיא עֲדִין
לֹא נִשְׂאֵת; מִפְּנֵי זֶה לֹא תִבְעָה פִּרְנָסָתָהּ.

יב. מִי שֶׁצִּוָּה לִתֵּן לְבָתוֹ כֶּךָ וְכָךְ מַעֲוֹת לְפִרְנָסָתָהּ לִקְחַת בָּהֶן
קִרְקָע, בֵּין שֶׁהָיָה שְׂכִיב מָרַע בֵּין שֶׁהָיָה בְּרִיא, וּמֵת, וְהָרִי
הַמַּעֲוֹת בִּיד הַשְּׁלִישׁ, וְאִמְרָה הַבַּת תִּנּוּ אוֹתָם לְבַעֲלִי, כָּל מָה
שֶׁיִּרְצָה יַעֲשֶׂה בָּהֶן אִם הָיְתָה גְדוֹלָה וְנִשְׂאֵת, הָרְשׁוֹת בִּידָהּ; וְאִם
עֲדִין מְאַרְסֶת הִיא, יַעֲשֶׂה שְׁלִישׁ מָה שֶׁהַשְּׁלֹשׁ בִּידוֹ; וְאִם עֲדִין
קִטְנָה הִיא אִפְלוּ נִשְׂאֵת אֵין שׁוֹמְעִין לָהּ, אֲלֹא יַעֲשֶׂה הַשְּׁלִישׁ
כְּמוֹ שֶׁצִּוָּהוּ הָאָב.

הַלְבוֹת אִישׁוֹת פֶּרֶק כ"א

א. מְצִיאַת הָאִשָּׁה וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ, לְבַעֲלָהּ. וּמָה הִיא עוֹשֶׂה
לוֹ, הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה: מְקוֹם שֶׁדֶּרֶכָּן לְאַרְגֵּי אוֹרְגָתָה, לְרִקְם
רוֹקְמָתָה, לְטוֹוֹת צֶמֶר אוּ פִּשְׁתִּים טוֹוָה. וְאִם הָיָה דֶּרֶךְ נָשִׁי
הָעִיר לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְּלָאכּוֹת הָאֵלּוּ, אֵינּוּ כּוֹפֶה אֲלֵא לְטוֹוֹת אֶת
הַצֶּמֶר בְּלִבָּד שֶׁהַפִּשְׁתָּן מְזִיק אֶת הַפֶּה וְאֶת הַשְּׁפָתִים, וְהַטּוֹוִי
הִיא הַמְּלָאכָה הַמִּיחָדָת לְנָשִׁים: שֶׁנֶּאֱמַר "וְכָל-אִשָּׁה חֹכְמַת-
לֵב, בִּידֶיהָ טוֹו" (שְׁמוֹת ל"ב). דְּחֻקָּה עֲצָמָה וְעֲשֻׁתָּה יוֹתֵר מִן
הָרְאוּי לָהּ, הַמּוֹתֵר לְבַעֲלָהּ.

ב. הָיָה לָהּ וְלוֹ מְמוֹן הֶרְבֵּה, אִפְלוּ הָיוּ לָהֶן כֶּמָּה שְׁפָחוֹת אֵינָה
יוֹשְׁבַת לְהַבְטִלָּה בְּלֹא מְלָאכָה כָּלָל, שֶׁהַבְטִלָּה מְבִיאָה לְיָדֶי
זָמָה; אֲבָל אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כָּל הַיּוֹם כָּלּוּ, אֲלֹא
לְפִי רֵב הַמְמוֹן מִמַּעֲטָת בְּמְלָאכָה. וְהַמְדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא
תַעֲשֶׂה מְלָאכָה כָּלָל יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתָבָהּ, שֶׁהַבְטִלָּה מְבִיאָה לְיָדֶי
זָמָה.

ג. וְכֵן כָּל אִשָּׁה רוֹחֶצֶת לְבַעֲלָהּ פָּנָיו וְרִגְלָיו, וּמוֹזֶגֶת לוֹ אֶת
הַכּוֹס, וּמַצֵּעֶת לוֹ אֶת הַמָּטָה, וְעוֹמֶדֶת וּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּפָנָי בַּעֲלָהּ,
כְּגוֹן שֶׁתִּתֵּן לוֹ מַיִם אוּ כָלִי אוּ תַטֵּל מִלְּפָנָיו וְכִיּוּצָא בְּדִבְרֵים
אֵלּוּ; אֲבָל אֵינָה עוֹמֶדֶת וּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּפָנָי אָבִיו, אוּ בְּפָנָי בְּנוֹ.
וּמְלָאכּוֹת אֵלּוּ, עוֹשֶׂה אוֹתָן הִיא בַּעֲצָמָה; וְאִפְלוּ הָיוּ לָהֶן כֶּמָּה
שְׁפָחוֹת, אֵין עוֹשֶׂה מְלָאכּוֹת אֵלּוּ לְבַעֲלָהּ אֲלֹא אִשְׁתּוֹ.

ד. יֵשׁ מְלָאכּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשֶׂה אוֹתָן לְבַעֲלָהּ, בְּזָמַן
שֶׁהָן עֲנִיִּים; וְאֵלּוּ הֵן: אוֹפָה אֶת הַפֶּת בַּתְּנוּרָה, וְעוֹרָא תִּקְן

שְׁתִּיהָ אִשָּׁה מִשְׁכַּמֶּת וְאוֹפָה כְּדִי שְׁתִּיהָ הַפֶּת מִצוּיָה לְעֲנִיִּים ;
וּמִבְשָׁלֶת אֶת הַתְּבַשִּׁילִין, וּמִכִּבֶּסֶת בְּגָדִים, וּמִנִּיקָה אֶת בְּנָה,
וְנוֹתֶנֶת תֶּבֶן לִפְנֵי בְהֶמְתּוֹ אֲבָל לֹא לִפְנֵי בָקָרוֹ, וּמִטְחָנֶת. כִּי־צַד
מִטְחָנֶת יוֹשֶׁבֶת בְּרַחֲמִים וּמִשְׁמֶרֶת אֶת הַקֶּמֶחַ, וְאִצָּה בְּטוֹחָנָהּ, אוֹ
מִחְמֶרֶת אַחֵר הַבְּהֵמָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִבְטְלוּ הַרְחִים ; וְאִם הָיָה דֶּרֶךְ
לְטַחֵן בְּרַחֲמִים שְׁלִיד, טוֹחָנֶת.

ה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּעֲנִיִּים ; אֲבָל אִם הִכְנִיסָה לוֹ שִׁפְחָה
אֶחָת, אוֹ נִכְסִים שְׂרָאוּיִין לְקָנוֹת מֶהֶן שִׁפְחָה אֶחָת, אוֹ שְׁהִיָּתָה
לוֹ שִׁפְחָה אֶחָת, אוֹ שְׁהִיָּה לוֹ מָמוֹן כְּדִי לְקָנוֹת שִׁפְחָה אֶחָת אֵינָה
מִטְחָנֶת, וְלֹא אוֹפָה, וְלֹא מִכִּבֶּסֶת, וְלֹא נוֹתֶנֶת תֶּבֶן לִפְנֵי בְהֶמְתּוֹ.

ו. הִכְנִיסָה לוֹ שְׁתֵּי שִׁפְחוֹת, אוֹ נִכְסִים הֶרְאוּיִין לְקָנוֹת מֶהֶן שְׁתֵּי
שִׁפְחוֹת, אוֹ שְׁהִיוּ לוֹ שְׁתֵּי שִׁפְחוֹת, אוֹ שְׁהִיָּה רָאוּי לְקָנוֹת שְׁתֵּי
שִׁפְחוֹת אֵינָה מִבְשָׁלֶת, וְאֵינָה מְנִיקָה אֶת בְּנָה, אֲלֹא נוֹתֶנֶת אוֹתוֹ
לְשִׁפְחָה לְהִנִּיק.

ז. נִמְצְאוּ כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁכָּל אִשָּׁה עוֹשָׂה אוֹתָן לְבַעֲלָהּ, חֲמֵשׁ
מְלָאכוֹת טוֹוָה, וְרוֹחֶצֶת פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, וּמוֹזֶגֶת הַכּוֹס, וּמַצֵּעַת
אֶת הַמָּטָה, וְעוֹמֶדֶת לְשִׁמְשׁ בִּפְנֵיו ; וְהַמְּלָאכוֹת שֶׁמִּקְצֵת הַנָּשִׁים
עוֹשׂוֹת אוֹתָן וּמִקְצָתָן אֵינָן עוֹשׂוֹת, שֵׁשׁ מְלָאכוֹת מִטְחָנֶת,
וְאוֹפָה, וּמִבְשָׁלֶת, וּמִכִּבֶּסֶת, וּמִנִּיקָה, וְנוֹתֶנֶת תֶּבֶן לִפְנֵי בְהֶמְתּוֹ.

ח. כָּל מְלָאכוֹת שֶׁהָאִשָּׁה עוֹשָׂה לְבַעֲלָהּ, נָדָה עוֹשָׂה לְבַעֲלָהּ
חוּץ מִמְזִיגַת הַכּוֹס, וְהַצֵּעַת הַמָּטָה, וְהַרְחֶצֶת פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו :
גִּזְרָה מִשּׁוֹם הַרְהוּר, שֶׁמָּא יָבוֹא לְבַעַל. לְפִיכָךְ מַצֵּעַת מִטָּתוֹ
כְּשֶׁהִיא נָדָה, שֶׁלֹּא בִּפְנֵיו ; וּמוֹזֶגֶת הַכּוֹס, וְאֵינָה נוֹתֶנֶת אוֹתוֹ
בִּידּוֹ כְּדֶרֶכָּה תָּמִיד, אֲלֹא מִנַּחַת אוֹתוֹ עַל הָאָרֶץ אוֹ עַל הַכִּלִּי,
וְהוּא נוֹטְלוֹ.

ט. הָאִשָּׁה שֶׁשִּׁבְּרָה כִּלִּים, בָּעֵת שֶׁעוֹשָׂה מְלָאכוֹתֶיהָ בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ
פְּטוּרָה : וְאֵין זֶה מִן הַדִּין, אֲלֹא תִקְנָהּ, שְׁאִם אֵין אֶתָּה אוֹמֵר כֵּן,
אֵין שָׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת לְעוֹלָם אֲלֹא נִמְצְאָת נִזְהָרֶת וְנִמְנָעֶת מִרַב
הַמְּלָאכוֹת, וְנִמְצְאָת קִטְטָה בֵּינֵיהֶם.

י. כָּל אִשָּׁה שֶׁתִּמְנַע מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִן הַמְּלָאכוֹת שֶׁהִיא חִיבָתָהּ
לַעֲשׂוֹתָן כּוֹפִין אוֹתָהּ וְעוֹשָׂה, וְאִפְלוּ בְּשׁוֹט. טַעֵן הוּא שְׂאִינָה
עוֹשָׂה, וְהִיא אוֹמֶרֶת שְׂאִינִי נִמְנָעֶת מִלַּעֲשׂוֹת מוֹשִׁיבִין אִשָּׁה
בֵּינֵיהֶן אוֹ שְׂכָנִים ; וְדָבָר זֶה, כְּמוֹ שֶׁיִּרְאֶה הַדִּין שְׂאִפְשָׁר בְּדָבָר.

יא. הָאִשָּׁה, כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעַשֵׂה יָדֶיהָ,
וּמוֹסִיפִין לָהּ בְּמִזְנוֹתֶיהָ יֵין וְדְּבָרִים שִׁיפִין לְחֻלָּב. פָּסְקוּ לָהּ
מִזְנוֹת הֶרְאוּיוֹת לָהּ, וְהָרִי הִיא מִתְאַוָּה לֶאֱכֹל יוֹתֵר, אוֹ לֶאֱכֹל
מֵאֲכָלוֹת אַחֲרוֹת, מִפְּנֵי חֲלֵי תַאֲוָה שִׁישׁ לָהּ בְּבִטְנָהּ הָרִי זֶה אוֹכֶלֶת
מִשְׁלָה כָּל מָה שֶׁתִּרְצֶה : וְאֵין הַבַּעַל יָכוֹל לַעֲכָב וְלוֹמַר, שְׁאִם
תֹּאכְלִי יוֹתֵר מִדִּי, אוֹ תֹאכְלִי מֵאֲכָל רָע, יָמוֹת הַיּוֹלֵד מִפְּנֵי שֶׁצָּעַר
גּוֹפָה קוֹדֵם.

יב. יִלְדָה תְּאוּמִים, אֵין כּוֹפִין אוֹתָהּ לְהִנִּיק שְׁנֵיהֶם, אֲלֹא מְנִיקָה
אֶחָד, וְשׁוֹכֵר הַבַּעַל מְנִיקָה לְשֵׁנִי ; הָרִי שֶׁרָצָה הָאִשָּׁה לְהִנִּיק בֶּן
חֲבֵרְתָּהּ עִם בְּנָהּ, הַבַּעַל מַעֲכָב וְאֵינּוּ מְנִיחָה אֲלֹא לְהִנִּיק בְּנוֹ
בְּלִבָּד. נִדְרָה שֶׁלֹּא לְהִנִּיק אֶת בְּנָהּ כּוֹפָה וּמְנִיקָתוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה
בֶּן עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשׁ, אֶחָד הַזָּכָר וְאֶחָד הַנִּקְבָּה.

יג. הִיא אוֹמֶרֶת, אֲנִי אֲנִיק אֶת בְּנִי, וְהוּא אֵינּוּ רוֹצֶה שֶׁתִּנִּיק

אשתו, כדי שלא תתנול אף על פי שיש להן כמה שפחות, שומעין לה: שצער הוא לה, לפרש מבנה. היתה עניה שהיא חיבת להניק, והיה הוא עשיר וראוי שלא תניק אשתו אף על פי שאין לו שפחות אם לא רצת להניק, שוכר מניקה או קונה שפחה: מפני שהאשה עולה עם בעלה, ואינה יורדת. היא אומרת, ראוי הוא לשכר או לקנות שפחה, והוא אומר, איני ראוי עליה להביא ראייה, ואין כאן מקום לשבועה.

יד. האשה שנתגרשה, אין כופין אותה להניק אלא אם רצת, נותן לה שכרה ומניקתו, ואם לא רצת, נותנת לו את בנו והוא מטפל בו. במה דברים אמורים, שלא הניקה אותו עד שהפירה. אבל אם הפירה, ואפלו היה סומה אין מפרישין אותו מאמו, מפני סכנת הולד, אלא כופין אותה, ומניקה אותו בשכר עד עשרים וארבעה חדש.

טו. הגרושה אין לה מזונות, אף על פי שהיא מניקה את בנו; אבל נותן הוא לה יותר על שכרה, דברים שהקטן צריך להן מכסות ומאכל ומשקה וסיכה וכיוצא בה. אבל המעברת, אין לה כלום.

טז. שלמו חדשיו וגמלתו אם רצת המגרשת שיהיה בנה אצלם אין מפרישין אותו ממנה, עד שיהיה בן שש שנים גמורות; אלא כופין את אביו, ונותן לו מזונות והוא אצל אמו. ואחר שש שנים, יש לאב לומר אם הוא אצלי, אתן לו מזונות, ואם הוא אצל אמו, איני נותן לו כלום. והבת אצל אמה לעולם, ואפלו לאחר שש.

יז. כיצד: היה האב ראוי לצדקה מוציאין ממנו הראוי לו בעל כרחו, וזנין אותה והיא אצל אמה. ואפלו נשאת האם לאחר בטה אצלה, ואביה זן אותה משום צדקה עד שימות האב; ותזון מנכסיו אחר מותו בתנאיי כתבה, והיא אצל אמה. ואם לא רצת האם שיהיו בניה אצלה אחר שגמלתן, אחד זכרים ואחד נקבות הרשות בידה, ונותנת אותן לאביהן; או משלכת אותן לקהל, אם אין להן אב, והן מטפלין בהן.

הלכות אישות פרק כב

א. הבעל קודם לכל אדם בירשת אשתו. ומאימתי יזכה בירשתה: משתצא מרשות אביה, ואף על פי שעדין לא נכנסה לחפה הואיל ונעשת ברשות בעלה, יירשנה. כיצד: האשה שנתארסה ומסרה אביה לבעלה, או לשלוחי בעלה, או מסרוה שלוחי האב לבעלה, או לשלוחי בעלה, ומתה בדרך, קדם שתכנס לחפה אף על פי שכתבתה עדין בבית אביה, בעלה יורשה; וכן אם הלך האב או שלוחי האב עם הבעל, ונכנס עמה בעלה בדרך לחצר ונתיחד עמה שם לשם נשואין, ומתה הרי זו יירשנה בעלה.

ב. אבל אם עדין האב עם הבעל להוליכה לבית בעלה, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל, או עם הבעל, ואפלו נכנס הבעל עמה לחצר ללון בדרך שלגין עוברי דרכים בפנדק אחד הואיל והאב או שלוחיו עמה, ועדין לא נתיחד עמה לשם

נשואין אם מתה, יירשנה אביה, ואף על פי שכתבתה בבית בעלה. וכן אם היתה בוגרת או יתומה או אלמנה, והלכה היא בעצמה מבית אביה לבית בעלה, ואין עמה לא בעל ולא שלוחיו, ומתה בדרך אין הבעל יורש אותה.

ג. הנושא אשה שהיא אסורה לו הואיל ויש לו ביה קדושין אם מתה תחתיו, יירשנה; וכן הנושא את הקטנה אף על פי שאין קדושיה גמורים אם מתה תחתיו, יירשנה. אבל הפקח שנשא חרשת אם מתה, לא יירשנה. והחרש שנשא פקחת, ומתה יירשנה: שהרי היא בת דעת, ולדעתה נשאת וזכתה לו ממונה.

ד. קטנה שנתקדשה לדעת אביה, ונשאת שלא לדעת אביה, בין בפניו בין שלא בפניו יכול האב למחות, כמו שבארנו; ואפלו שתק האב אם מתה אין הבעל יורשה, אלא אם כן רצה האב בנשואיה.

ה. הורו הגאונים שהאשה שחלתה, ובקשה מבעלה שיגרשנה, ותצא בלא כתבה, כדי שלא יירשנה אין שומעין לה; ואפלו אמרה, אני שונאה אותו, ואיני רוצה לעמד עמו אין שומעין לה, ואין דנין לה דין מורדת. ודין יפה הוא זה.

ו. כל נכסים שיש לאשה, בין נכסי צאן ברזל בין נכסי מלוג הבעל אוכל כל פרוותיהן בחייה; ואם מתה בחיי בעלה, יירש בעלה הכל. לפיכך אם מכרה האשה נכסי מלוג אחר שנשאת אף על פי שאותן הנכסים נפלו לה קדם שתתארס הבעל מוציא הפרות מיד הלקוחות, כל ימי חייה, אבל לא גוף הקרקע, שאין לו כלום בגוף נכסי מלוג עד שתמות.

ז. מתה בחייו, מוציא הגוף מן הלקוחות בלא דמים; ואם הדמים שלקחה מן הלקוחות קימין בעצמן, מחזירין ללקוחות, ואינו יכול לומר, שפא מציאה הן. במה דברים אמורים, בנכסים הידועין לבעל; אבל אם נפלו לה נכסים במדינה אחרת, ולא ידע בהן הבעל, ומכרה אותן מכרה קים. וכן ארוסה שמכרה קדם הנשואין, מכרה קים, שאין לבעל בנכסי ארוסתו כלום, עד שיכנס.

ח. האשה שכתבה כל נכסיה לאחר, בין רחוק בין קרוב, קדם שתנשא אף על פי שאם נתגרשה, או נתאלמנה, תבטל המתנה, כמו שיתבאר בהלכות מתנה אין הבעל אוכל פרוותיהן; ואם מתה, אינו יורשן שהרי נתנה אותן, קדם שתנשא. וכשתמות בחיי בעלה, יקנה מקבל מתנה מתנתו קנין גמור. ולא עוד אלא אפלו נתנה מקצת נכסיה או כלם, קדם נשואיה, וכתבה למקבל קנה מהיום ולכשארצה, שהרי לא קנה קנין גמור עד שתרצה אין הבעל אוכל פרות אותה מתנה; ואם מתה, אינו יורשה.

ט. שומרת יבם, יש לה למכור ולתן בנכסים שנפלו לה כשהיא שומרת יבם; ואין ליבם פרות ואפלו בנכסי צאן ברזל שהכניסה לאחיו, עד שיכנס. מתה כשהיא שומרת יבם יורשיה מאביה יורשין נכסי מלוג שלה וחצי נכסי צאן ברזל, ויורשי הבעל יורשין כתבתה וחצי נכסי צאן ברזל; ויורשי הבעל חביבין בקבורתה.

י. שומרת יבם, כתבתה על כל נכסי בעלה; לפיכך אין היבם יכול למכור בנכסי אחיו, בין קדם יבום בין אחר יבום. ואם

מֹכֵר, אוֹ נֹתֵן מִתְּנָה, אוֹ חֶלֶק עִם אָחִיו בְּנִכְסֵי הַמֶּת, בֵּין קֹדֶם
יְבוּם בֵּין אַחֵר יְבוּם לֹא עָשָׂה כָּלוּם, שֶׁכָּבֹר נִתְחַיְבוּ נִכְסִים אֵלּוּ
לְאַלְמָנָה לַגְבוֹת מִהֵן כְּתֻבָּתָהּ.

יא. כָּנַס אֶת יְבֻמָּתוֹ, וְהֵנִיחַ אָחִיו פְּרוֹת מִחֻבְרִין לְקֶרֶקַע יִמְכְּרוּ
וְיִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהֵיבָם אוֹכֵל פְּרוּתֵיהֶן. הֵנִיחַ פְּרוֹת תְּלוּשִׁין
מִן הַקֶּרֶקַע, וְכֵן אִם הֵנִיחַ מְעוֹת וּמִטְלָטְלִין הַכֹּל שְׁלִיכָם;
וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כִּמּוֹ שִׁירְצָה, וְאֵינָהּ יְכוּלָה לַעֲכֹב: שֶׁהַמִּטְלָטְלִין
אֵין הַכְּתֻבָּה נִגְבִּית מֵהֶן אֲלֹא בְתֻקְנַת הַגְּאוּנִים, וְאֵין כּוֹחַ בְּתֻקְנָהּ
זוֹ לְמַנְעוֹ מִנִּכְסֵי אָחִיו וּלְאַסְרֵן עָלָיו בְּאַחֲרִיּוֹת זוֹ שְׁלֹא יִשָּׂא וְיִתֵּן
בָּהֶם.

יב. יְבֻמָּה שְׁלֹא הָיְתָה לָּהּ כְּתֻבָּה, אוֹ שֶׁמֻּחְלָה כְּתֻבָּתָהּ זָכָה
בְּנִכְסֵי אָחִיו, וּמוֹכֵר וְנוֹתֵן כֹּחַפְצוֹ; וְכִשְׂיִכְנַס אֶת יְבֻמָּתוֹ, יִכְתֹּב
לָּהּ כְּתֻבָּה מְאֹה, וְיִהְיוּ כָּל נִכְסָיו אַחֲרָאִין לְכְתֻבָּתָהּ, כִּשְׂאֹר כָּל
הַנָּשִׁים שֵׁישׁ לָהֶן כְּתֻבָּהּ.

יג. הָאִשָּׁה שֶׁמִּכְרָה אוֹ שֶׁנִּתְּנָה, אַחֵר שֶׁנִּשְׁאֲתָה, בְּנִכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל,
בֵּין לְבַעֲלָהּ בֵּין לְאַחֲרִים לֹא עָשָׂה כָּלוּם; וְכֵן הִבְעֵל שֶׁמִּכְרָה קֶרֶקַע
בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ, בֵּין נִכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל בֵּין נִכְסֵי מְלוּג לֹא עָשָׂה כָּלוּם.
מֹכֵר מִטְלָטְלִין שֶׁלְנִכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל אָף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רִשְׁאֵי אִם
מֹכֵר, מִמִּכְרוֹ קָיָם.

יד. מִכְרוּ שְׁנֵיהֶם בְּנִכְסֵי מְלוּג, בֵּין שֶׁלְקַח מִן הָאִישׁ תְּחִלָּה וְחִזֹּר
וְלְקַח מִן הָאִשָּׁה, בֵּין שֶׁלְקַח מִן הָאִשָּׁה וְחִזֹּר וְלְקַח מִן הָאִישׁ
מִכְרֵן קָיָם. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁמִּכְרָה אוֹ נִתְּנָה נִכְסֵי מְלוּג לְבַעֲלָהּ
מִכְרָה וּמִתְּנָתָה קִימִין, וְאֵינָהּ יְכוּלָה לֹאמֹר בְּנִכְסֵי מְלוּג, נָחַת
רוּחַ עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי; אֲבָל בִּשְׂאֹר נִכְסִים, יֵשׁ לָּהּ לֹאמֹר.

טו. פִּיצֹד: הָאִשָּׁה שֶׁמִּכְרָה אוֹ נִתְּנָה לְבַעֲלָהּ מִנִּכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל,
בֵּין קֶרֶקַע בֵּין מִטְלָטְלִין, אוֹ שְׂדֵה שִׁיחַד לָּהּ בְּכְתֻבָּתָהּ, אוֹ שְׂדֵה
שֶׁכְּתֹב לָּהּ בְּכְתֻבָּתָהּ, אוֹ שְׂדֵה שֶׁהַכְּנִיס לָּהּ שׁוּם מִשְׁלוֹ לֹא קָנָה
הִבְעֵל; וְאָף עַל פִּי שֶׁקָּנָה מִיַּד הָאִשָּׁה בְּרִצּוֹנָהּ, חֹזֶרֶת כָּל עֵת
שֶׁתִּרְצָה, שְׁלֹא נִתְּנָה לוֹ וְלֹא מִכְרָה לוֹ, אֲלֹא מִפְּנֵי שְׁלוֹם בֵּיתָהּ.
וּלְפִיכֹף אֵין לְבַעֲלֵי רְאִיָּה כָּלֵל בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ, חוּץ מִנִּכְסֵי מְלוּג,
כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

טז. נִכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל שֶׁאֲבָדוּ אוֹ נִגְנְבוּ, וּמִחְלָה אוֹתָם הָאִשָּׁה
לְבַעֲלָהּ, וְקָנָה מִמֶּנָּה בְּעֵדִים יֵרָאֶה לִּי, שְׂאֵינָהּ יְכוּלָה לֹאמֹר, נָחַת
רוּחַ עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי. הֵא לְמָה זֶה דּוּמָה: לְמִי שֶׁקָּנָה מִיַּד שְׂאִין
לָּהּ אַחֲרִיּוֹת, וְשֶׁהַחֲזִירָה נִכְסִים אֵלּוּ נִכְסֵי מְלוּג שֶׁהָרִי אֵין הִבְעֵל
מִבִּיא רְאִיָּה זוֹ לְטַל כָּלוּם וְלֹא לְהַחֲזִיק בְּנִכְסֵיהָ בְּכָלוּם, אֲלֹא
לְהַפְטֹר מִתְּבִיעָתָה לְשֵׁלָם. אֲבָל אִם נִתְּנָה לוֹ מִתְּנָה מִטְלָטְלִי
צֶאֱן בְּרוֹזֵל הַקִּימִין, לֹא קָנָה, מִפְּנֵי שֵׁישׁ לָּהּ לֹאמֹר, נָחַת רוּחַ
עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי.

יז. בַּעֲלֵי שֶׁמִּכְרָה קֶרֶקַע לְפְרוֹת לֹא עָשָׂה כָּלוּם, מִפְּנֵי שְׁלֹא הִתְקִינוּ
פְּרוֹת לְאִישׁ אֲלֹא כְּדֵי לְהַרְוִיחַ בְּהוֹצָאת הַבַּיִת; לְפִיכֹף אִם מֹכֵר
לְפְרוֹת, וְלְקַח אוֹתָן הַמְּעוֹת לַעֲשׂוֹת בָּהֶן סְחוּרָה שׁוֹמְעִין לוֹ.

יח. הָיוּ לְאִשָּׁה כִּסָּפִים אִם נִכְסֵי צֶאֱן בְּרוֹזֵל הֵן, הָרִי זֶה נוֹשֵׂא
וְנוֹתֵן בָּהֶן; וְאִם נִכְסֵי מְלוּג הֵן בֵּין שֶׁהַכְּנִיסָה אוֹתָן לוֹ, בֵּין שֶׁנִּפְּלוּ
לָּהּ בִּירְשָׁה, אוֹ נִתְּנוּ לָּהּ בְּמִתְּנָה, אוֹ נִפְּלוּ לָּהּ מִטְלָטְלִין, אוֹ נִתְּנוּ
לָּהּ הָרִי אֵלּוּ יִמְכְּרוּ, וְיִלְקַח בְּכָל קֶרֶקַע, וְהוּא אוֹכֵל פְּרוּתֵיהֶן.

וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁחָבְלוּ בָּהּ אֲחֵרִים כָּל הַמַּעוֹת הָרְאוּיֹת לָתֵת לָהּ, יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּתֶיהֶן, כִּמּוֹ שִׁיתַּבָּאֵר בַּהֲלָכוֹת חוֹבֵל.

יט. נָפְלוּ לָהּ עֲבָדִים אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן זִקְנִים הָרִי אֵלֶּי לֹא יִמָּכְרוּ, מִפְּנֵי שֶׁבַח בֵּית אָבִיהָ. נָפְלוּ לָהּ זֵיתִים וּגְפָנִים, וְלֹא יָהִי לָהּ בְּגוּף הַקֶּרֶקַע שֶׁהָאֵילָנוֹת בָּהּ כָּלוּם אִם עוֹשִׁין כְּדֵי טְפוּלָן לֹא יִמָּכְרוּ, מִפְּנֵי שֶׁבַח בֵּית אָבִיהָ; וְאִם לֹא הָרִי אֵלֶּי יִמָּכְרוּ לְעֻצִּים, וְיִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהוּא אוֹכֵל פְּרוּת.

כ. נָפְלוּ לָהּ פְּרוּת מִחֻבְרִין לַקֶּרֶקַע, הָרִי אֵלֶּי שֶׁלִּבְעַל; תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע, שָׁלָה, וְיִמָּכְרוּ וְיִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהוּא אוֹכֵל פְּרוּת. אֲבָל הַמַּגֵּרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לָהּ פְּרוּת מִחֻבְרִין לַקֶּרֶקַע בִּשְׁעַת גְּרוּשִׁין הָרִי אֵלֶּי שָׁלָה; וְאִם הָיוּ תְּלוּשִׁין, הָרִי אֵלֶּי שָׁלוּ.

כא. עֲבָדֵי נִכְסֵי מְלוּג, וּבִהְמַת נִכְסֵי מְלוּג הַבְעֵל חַיִּב בְּמִזְוֹנוּתִיהֶן, וּבְכָל צְרִיכָתָם; וְהֵן עוֹשִׁין לוֹ, וְהוּא אוֹכֵל פְּרוּתֵיהֶם. לְפִיכֹךְ וּלְד שִׁפְחַת מְלוּג וּלְד בִּהְמַת מְלוּג, לִבְעַל; וְאִם גֵּרֶשׁ, וְרָצָת הָאִשָּׁה לְתֵן דָּמִים וְלִטֹּל וּלְד הַשִּׁפְחָה, מִפְּנֵי שֶׁבַח בֵּית אָבִיהָ שׁוֹמְעִין לָהּ.

כב. הַכְּנִיסָה לוֹ שְׁתֵּי שִׁפְחוֹת אוֹ שְׁנֵי כָּלִים, בְּתוֹרַת נִכְסֵי צֶאֱן בִּרְזֵל, וְשָׁמוֹ אוֹתָן עָלָיו בְּאַלְף זוּז, וְהוֹקְרוּ וְעָמְדוּ בְּאַלְפִים, וּגְרָשָׁה נוֹטְלָת אֶחָד בְּאַלְף שָׁלָה; וְהַשְׁנִי אִם רָצָת שְׁתֵּתָן דָּמָיו וְתִטֹּל, מִשּׁוּם שֶׁבַח בֵּית אָבִיהָ שׁוֹמְעִין לָהּ.

כג. הַנּוֹתֵן מִתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ בֵּין שְׁנֵתָן לָהּ קֶרֶקַע, בֵּין שְׁנֵתָן לָהּ מַעוֹת וְלִקְחָהּ בָּהֶן קֶרֶקַע אֵין לִבְעַל פְּרוּת בְּמִתָּנָה זוֹ; וְכֵן הַנּוֹתֵן מִתָּנָה לְאִשָּׁה, עַל מְנָת שְׁלֹא יִהְיֶה הַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּתֶיהָ, אֲלֹא יִהְיוּ פְּרוּתֶיהָ לְאִשָּׁה, לְמָה שֶׁתִּרְצֶה אֵין הַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּת מִתָּנָה זוֹ. וְכֵן הַמוֹכֶרֶת כְּתֻבָּתָהּ בְּטוֹבַת הַנָּאָה אוֹתָן הַדָּמִים לְאִשָּׁה, וְאֵין הַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּתֶיהֶן.

כד. וּלְד בִּהְמַת מְלוּג שְׁנֵגָנָב, וְנִמְצָא הַגָּנָב וְשָׁלַם שְׁנֵים הַכָּפֹל לְאִשָּׁה, שָׁאִין זֶה הַפָּרִי שֶׁתִּקְנֶה לוֹ חֲכָמִים. הַחוֹבֵל בְּאִשְׁתּוֹ כָּל הַנֶּזֶק וְהַצֵּעֵר וְהַבִּשֵּׁת, שָׁלָה, וְאֵין הַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּתֶיהֶן, כִּמּוֹ שִׁיתַּבָּאֵר בַּהֲלָכוֹת חוֹבֵל.

כה. הַמוֹכֵר קֶרֶקַע לְאִשְׁתּוֹ אִם הָיוּ הַמַּעוֹת שֶׁלִּקְחָהּ בָּהֶן הַקֶּרֶקַע מִבְּעָלָהּ גְּלוּיִין וִידוּעִין לִבְעַל קִנְיָן, וְהַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּת אוֹתָהּ קֶרֶקַע. וְאִם הָיוּ מַעוֹת טְמוּנִין לֹא קִנְיָן, שֶׁהַבְעֵל אוֹמֵר לֹא מָכַרְתִּי אֲלֹא כְּדֵי לְהִרְאוֹת הַמַּעוֹת שֶׁטְמוּנָה; וְאוֹתָן הַמַּעוֹת שֶׁנִּרְאוּ יִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהַבְעֵל אוֹכֵל פְּרוּת.

כו. הָרִי שְׁנִמְצָאוּ מַעוֹת אוֹ מִטְלָטְלִין בְּיַד הָאִשָּׁה הִיא אוֹמֶרֶת, בְּמִתָּנָה נָתַנוּ לִי, וְהוּא אוֹמֵר, מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיךָ הֵם שֶׁהֵם שְׁלִי הָרִי זוֹ נֶאֱמָנָה; וַיֵּשׁ לוֹ לְהַחֲרִים עַל מִי שֶׁטּוּעַנָּת דָּבָר שְׁאִינוּ כֵּן, וְיִלְקַח בָּהֶן קֶרֶקַע, וְהוּא אוֹכֵל פְּרוּת. וְאִם אִמְרָה, עַל מְנָת כֵּן נָתַנוּ לִי, עַל מְנָת שְׁלֹא יִהְיֶה לִבְעָלִי רִשּׁוֹת בָּהֶן, אֲלֹא אֶעֱשֶׂה בָּהֶן מָה שֶׁאֶרְצֶה עָלֶיהָ לְהִבִּיאַ רְאִיָּה: שֶׁכָּל מָמוֹן הַנִּמְצָא בְּיַד הָאִשָּׁה בְּחֻזְקַת הַבְעֵל הוּא שִׁיאֲכָל פְּרוּתָיו, עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה. אִמְרָה לוֹ, אַתָּה נָתַתָּם לִי מִתָּנָה נִשְׁבַּעְתָּ שְׁבוּעַת הַסֵּת שְׁנֵתָן לָהּ הַבְעֵל, וְאִינוּ אוֹכֵל פְּרוּתֶיהֶן.

כז. אֵין מְקַבְּלִין פְּקֻדוֹנוֹת לֹא מִן הַנָּשִׁים, וְלֹא מִן הָעֲבָדִים, וְלֹא

מִן הַקִּטְנִים. וְאִם עָבַר וְקָבַל מִן הָאִשָּׁה, יַחֲזִיר לָאִשָּׁה; מִתָּה, יַחֲזִיר לְבַעֲלָהּ. קָבַל מִן הָעֶבֶד, יַחֲזִיר לְעֶבֶד; וְאִם מֵת, יַחֲזִיר לְרֵבּוֹ. קָבַל מִן הַקֶּטָן, יִקְנֶה לוֹ בֹּו סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ דָבָר שְׂאוֹכֵל פְּרוּתָיו. וְכָל־שֶׁאָמְרוּ בְּשַׁעַת מִיתָתוֹ, פִּקְדוֹן זֶה שְׁלָפִלוֹנִי הוּא אִם הָיוּ בְּחֻזְקַת נְאֻמָּנִין אֶצֶל זֶה שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ, יַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁצִּוּוּ; וְאִם לֹא, יִתֵּן לְיֹרְשֵׁיהֶם.

ב. אִשָּׁה שֶׁהָיוּ לָהּ כֶּסֶּפִּים הָרְאוּיוֹת לְבַעַל לֶאֱכֹל פְּרוּתֵיהֶם הוּא אוֹמֵר, כֶּךָ וְכֶךָ יִלְקַח בָּהֶם, וְהִיא אוֹמֶרֶת, אֵינִי לוֹקַחַת בָּהֶן אֶלָּא כֶּךָ וְכֶךָ לוֹקָחִים דָּבָר שֶׁפְּרוּתָיו מְרִבִּים, וַיִּצִּיאָתּוּ מְעוּטָה, בֵּין שֶׁהָיָה הַדָּבָר כְּרֻצֹנוֹ, בֵּין שֶׁהָיָה כְּרֻצֹנָה; וְאִין לוֹקָחִין אֶלָּא דָּבָר שֶׁגִּזְעוּ מִחֲלִיף שְׂמָא יֹאכֹל הַכֹּל, וְנִמְצָא הַקֶּרֶן אֲבָד.

ב. הָאִשָּׁה שֶׁהִכְנִיסָה לְבַעֲלָהּ עֵז לַחֲלָבָהּ, וְרָחַל לְגִזְתָּהּ, וְדָקַל לְפְרוּתָיו אָף עַל פִּי שְׂאִין לָהּ אֶלָּא פְּרוּת אֱלוּ בִלְבָד, הָרִי זֶה אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתִּכְלֶה הַקֶּרֶן. וְכֵן אִם הִכְנִיסָה לוֹ כָּלִי תִשְׁמִישׁ בְּתוֹרַת נִכְסֵי מְלוּג הָרִי זֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְלֹבֵשׁ וּמַצִּיעַ וּמַכְסֶה, עַד שֶׁיִּכְלֶה הַקֶּרֶן; וְכִשְׁיִגְרֶשׁ, אֵינּוּ חַיִּב לְשַׁלֵּם הַבְּלִיּוֹת שֶׁלִּנְכְּסֵי מְלוּג.

ל. הוֹרוּ הַגָּאוֹנִים שֶׁנִּכְסֵי צֶאֱן בְּרֹזֶל אָף עַל פִּי שֶׁפָּחִיתָתָן עַל הַבַּעַל אִם הָיוּ הַבְּלִיּוֹת קִיּוּמִין וְהָיוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכֶתָן, נוֹטֶלֶת כָּלִיָּה כְּמָה שֶׁהֵן; וְאִם לֹא הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכֶתָן, הָרִי הֵן כְּמוֹ שֶׁנִּגְנְבוּ אוֹ אֲבָדוּ, שֶׁהוּא חַיִּב לְשַׁלֵּם, כְּדִמְיָהֶם שֶׁשָּׂמוּ אוֹתָן עָלָיו בְּשַׁעַת נִשְׁוֹאִין. וּמִנְהֵג פֶּשׁוּט הוּא זֶה. וְכָל הַנוֹשֵׂא עַל מִנְהֵג זֶה, קָבַל עָלָיו אַחֲרֵי הַנְּדוּנָה; וְכִשֵּׁם שֶׁאֵינּוּ מְשַׁלֵּם הַפֶּחֶת כֶּךָ אֵינּוּ נוֹטֵל הַשֶּׁבַח אִם הוֹתִירוּ דִּמְיָהֶן, לְפִי מִנְהֵג זֶה.

לא. יֵשׁ לְבַעַל לִכְף מִקְצַת עֲבָדֵי אִשְׁתּוֹ וְאִמְהוּתִיָּהּ, שֶׁיִּהְיוּ מְשַׁמְשִׁין לוֹ בְּבֵית אִשָּׁה אַחֶרֶת שְׁנֵשָׂא, בֵּין שֶׁהָיוּ עֲבָדֵי מְלוּג, בֵּין שֶׁהָיוּ עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרֹזֶל; אֲבָל אֵינּוּ יְכוּלִּים לְהוֹלִיכֵן לְעִיר אַחֶרֶת, שֶׁלֹּא מִדַּעַת אִשְׁתּוֹ.